

людини від втручання в її особистісне життя тощо [5,с.105]. Як зазначає О. Ф Скакун: «Правовий статус особистості відображає юридичне закріплення досягнутого суспільством обсягу свободи особистості». Правовий статус особистості - це для початку система яка складає в собі права і обов'язки, закріплених в Конституції та інших правових актах, документах що мають нормативний зміст. Обґрунтовується це тим що «Права і обов'язки-основний вихідний елемент права», а отже «правовий статус людини і громадянина може бути охарактеризований як система прав та обов'язків, законодавчо закріплюваних державою в конституціях та інших юридично-нормативних актах» [6].

Список використаних джерел:

1. Слінько Т.М., Летнянчин Л.І., Колісник В.П. та ін. Конституційне право України. Харків: Право, 2020. 592 с.
2. О. О. Майданник. Конституційне право України: навчальний посібник / О. О. Майданник. — Київ: Алерта, 2011. — с. 71 -72,80
3. Конституція України: станом на 3 вересня 2019 р.: відповідає офіційному тексту. Харків: Право, 2019
4. М.В. Ковалів, М.Т. Гаврильців, М.М. Бліхар КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК Львів – 2014 с.67
1. 5. Давидова М. Конституціоналізм як гарантія забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні / М. Давидова // Людина і політика. — 2001. — С. 105.
5. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник / О.Ф Скакун. — Харків : Консум, 2000 — 704 с.

ЦИРУЛІК А.Ю.,

магістр Навчально-наукового інституту №3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

СЬОХ К.Я.,

доцент кафедри конституційного права і прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПРАВО НА СВОБОДУ СВІТОГЛЯДУ І ВІРОСПОВІДАННЯ

Зміст права на свободу світогляду і віросповідання визначається безпосередньо у ст. 35 Конституції України, де зазначено, що це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноосібно чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Свобода світогляду передбачає можливість мати право на власні погляди щодо природи, людини і суспільства та змінювати їх, сповідувати релігію або бути атеїстом, не бути примушеним з боку держави або інших

суб'єктів суспільних відносин до певного світогляду і ставлення до релігії, а також право виховувати дітей відповідно до своїх власних переконань та ставлення до релігії. Адже церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа - від церкви. Свобода віросповідання передбачає право кожного, хто сповідує певну релігію, відправляти релігійні культи й обряди, вести різноманітну релігійну діяльність. Однак при користуванні своїм правом на свободу світогляду та віросповідання людина повинна утримуватися від порушення прав інших людей, зазіхання на їхню свободу. Закон передбачає важливі принципи взаємодії держави та церкви. Держава з повагою ставиться до релігійних переконань своїх громадян. Так, віровчення деяких конфесій не дозволяє їхнім прибічникам брати до рук зброю або давати клятви. У цьому випадку, коли виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, виконання цього обов'язку може бути за клопотанням громадянина замінене альтернативною (невійськовою) службою. Інші релігії не дозволяють своїм вірним отримувати будь-які номери, у зв'язку з чим передбачено їхнє право відмовитися від отримання податкового ідентифікаційного коду. Крім того, держава гарантує таємницю сповіді — священнослужитель не може бути допитаний з приводу відомостей, які стали йому відомі на сповіді.

Дане право досить актуально для України, адже наш шлях – інтеграція в ЄС, який характеризується як вільний простір, де кожен має право на власний світогляд і віросповідання, за жодних обставин не може бути дискредитованим за ним. Так стаття 9 Європейської конвенції: «Свобода думки, совісті і релігії» у частині першій фактично повторює правові засади, проголошені у статті 18 Загальної декларації, а саме: «1. Кожен має право на свободу думки, совісті та релігії; це право включає свободу змінювати свою релігію або переконання, а також свободу сповідувати свою релігію або переконання під час богослужіння, навчання, виконання та дотримання релігійної практики і ритуальних обрядів як одноособово, так і спільно з іншими, як прилюдно, так і приватно». Водночас частина друга статті 9 зазначеного європейського нормативного акту доповнює постулати щодо свободи думки, совісті та релігії і вказує на виняткові випадки, коли така свобода може бути обмеженою. Свобода сповідувати свою релігію або переконання підлягає лише таким обмеженням, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах громадської безпеки, для охорони публічного порядку, здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб». Таким чином, уряди держав-членів Ради Європи, окрім утвердження в Європейській конвенції міжнародних нормативних прерогатив на свободу думки, совісті та релігії людини проголошених ООН, все ж вказують на можливість обмеження їхньої реалізації, якщо такі обмеження, перш за все, передбачені чинним законодавством демократичного суспільства та покликані захищати громадську безпеку, публічний порядок, здоров'я чи моральні засади, а також покликані захищати права та свободи інших членів суспільної ланки.

Розглядаючи питання забезпечення права громадян України на свободу світогляду і віросповідання, Уповноважений з прав людини виходить з того, що

в сучасному світі відбувається переосмислення і нове сприйняття базових людських цінностей, які є основою прав і свобод людини, її гідності та духовного суверенітету. До них належать і свобода думки, совісті та релігії. Свобода совісті перебуває в тісному взаємозв'язку з світоглядними основами буття людини і є природним невідчужуваним правом кожної людини на вільний, узгоджений з власною совістю вибір відповідних духовних цінностей і орієнтирів. Не випадково, що практична реалізація права на свободу світогляду та віросповідання в аспекті міжнародно-правових стандартів є важливим критерієм оцінки гуманістичної сутності держави, її демократичності.

Уповноважений з прав людини враховує також і те, що світова і європейська спільнота визнала за необхідне закріпити в міжнародних документах положення про свободу світогляду та віросповідання, передусім у Загальній декларації прав людини (ст. 18), Конвенції про захист прав і основних свобод людини (ст.9), Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (ст. 18), а також у спеціальній Декларації про ліквідацію всіх форм нетерпимості та дискримінації на ґрунті релігії і переконань. Ці положення відображені в ст.35 Конституції України, де чітко визначено право кожного громадянина на свободу світогляду та віросповідання, що включає свободу кожного сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, здійснювати релігійну діяльність. Важливим є положення Конституції про те, що в Україні церква відокремлена від держави, а школа від церкви і що жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова.

23 квітня 1991 р. в Україні було прийнято базовий закон, що регулює усі правовідносини, пов'язані зі свободою совісті і діяльністю релігійних організацій. Це Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації", зміни і доповнення до якого вносилися законами 19 лютого і 23 квітня 1992 р., 5 травня і 23 грудня 1993 р., 22 грудня 1995 р., 17 грудня 1996 р., 17 грудня 1996 р.

Важливим законом, що регулює правовідносини віруючих і держави, є також вже зазначений Закон України "Про альтернативну (невійськову) службу", прийнятий 12 грудня 1991 р., із змінами і доповненнями прийнятий у новій редакції 18 лютого 1999 р. На думку експертів розвинутих країн світу, українське законодавство з питань свободи совісті та релігії в цілому є демократичним і відповідає міжнародним стандартам. Останніми роками воно значною мірою сприяло своєрідному відновленню релігійного життя в Україні, а отже, і практичній реалізації права її громадян на свободу світогляду та віросповідання. Про це свідчать дані соціологічних досліджень, зокрема опитування, проведеного Українським центром економічних і політичних досліджень.

Отже, згідно з цією нормою, кожному громадянину в Україні гарантується право на свободу совісті. Це право включає свободу мати, приймати і змінювати релігію або переконання за своїм вибором, не може бути порушено право сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відправляти релігійні культи, відкрито виражати і вільно поширювати свої релігійні або атеїстичні переконання. Ніхто не може встановлювати обов'язкових переконань і

світогляду. Не допускається будь-яке примушування при визначенні громадянином свого ставлення до релігії, до сповідання або відмови від сповідання релігії, до участі або неучасті в богослужіннях, релігійних обрядах і церемоніях, навчання релігії. Здійснення свободи сповідувати релігію або переконання підлягає лише таким обмеженням, які необхідні для охорони громадської безпеки та порядку, життя, здоров'я і моралі, а також прав і свобод інших громадян, встановлені законом і відповідають міжнародним зобов'язанням України. Держава захищає права й законні інтереси релігійних організацій, сприяє встановленню відносин взаємної релігійної і світоглядної терпимості й поваги між громадянами, які сповідують релігію або не сповідують її, між віруючими різних віросповідань та їхніми релігійними організаціями, бере до відома й поважає традиції та внутрішні настанови релігійних організацій, якщо вони не суперечать чинному законодавству. Держава не втручається у здійснювану в межах закону діяльність будь-яких організацій, створених за ознакою ставлення до релігії. В підсумку можна сказати, що право на сповідання релігії надійно захищене, а захищає його наше законодавство та держава. Таку політику слід вважати правильною, адже в Україні досить багато національних меншинств, до світогляду яких необхідно ставитись з повагою, таке ставлення характеризує нашу країну як демократичну, сучасну, правову та європейську.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» редакція від 31.01.2019.
2. Паливода А.В. Книга Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» .
3. Онищук І.І. «Правовий статус свободи совісті та релігії в історико-правовому контексті східних церков візантійського обряду».
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права — Ратифікація від 19.10.1973

ЧАНТАЙ С. В.,

*магістр Навчально-наукового
інституту № 2 Національної
академії внутрішніх справ*

Науковий керівник:

СЬОХ К. Я.,

*доцент кафедри конституційного
права та прав людини
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук*

ВПЛИВ COVID-19 НА ПРАВА ЖІНОК В УКРАЇНІ

Виклики, які стоять перед цілим світом та перед Україною зокрема через COVID19, пов'язані із захистом прав людини і забезпеченням гендерної рівності.